

POSTANOWIENIE

Dnia 10 września 2025 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Eugeniusz Wildowicz

w sprawie skazanego **E. S.**
po rozpoznaniu w Izbie Karnej
na posiedzeniu w dniu 10 września 2025 r.,
wniosku obrońcy skazanego o wyłączenie SSN Adama Rocha od rozpoznania
wniosku o wznowienie postępowania karnego, zakończonego
wyrokiem Sądu Apelacyjnego w Rzeszowie
z dnia 27 kwietnia 2023 r., sygn. akt II AKa 5/23,
zmieniającym wyrok Sądu Okręgowego w Przemyślu
z dnia 16 listopada 2022 r., sygn. akt II K 21/22,
na podstawie art. 42 § 4 k.p.k. w zw. z art. 41 § 1 k.p.k.

postanowił
wyłączyć sędziego SN Adama Rocha od rozpoznania sprawy
o sygn. akt III KO 99/25.

UZASADNIENIE

Przed Sądem Najwyższym zawisła sprawa z wniosku obrońcy skazanego E. S. o wznowienie postępowania karnego zakończonego wyrokiem Sądu Apelacyjnego w Rzeszowie z dnia 27 kwietnia 2023 r., sygn. akt II AKa 5/23, zmieniającym wyrok Sądu Okręgowego w Przemyślu z dnia 16 listopada 2022 r., sygn. akt II K 21/22, z uwagi na wystąpienie w postępowaniu przed Sądem II

instancji bezwzględnej przesłanki odwoławczej z art. 439 § 1 pkt 2 k.p.k. w postaci nienależytej obsady Sądu.

Sprawa ta została zarejestrowana pod sygnaturą akt III KO 99/25. Zarządzeniem z dnia 18 czerwca 2025 r., Prezes Izby Karnej przydzielił ją do referatu SSN Adama Rocha.

W dniu 30 czerwca 2024 r., obrońca skazanego wystąpiła z wnioskiem o wyłączenie SSN Adama Rocha w trybie art. 41 § 1 k.p.k. od udziału w rozpoznaniu tej sprawy z uwagi na uzasadnione wątpliwości co do jego bezstronności, wynikające w fakcie powołania go na urząd sędziego Sądu Najwyższego w procedurze z udziałem KRS ukształtowanej w myśl ustawy z dnia 8 grudnia 2017 r.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Wniosek zasługuje na uwzględnienie.

Zgodnie z art. 41 § 1 k.p.k. sędzia ulega wyłączeniu od rozpoznania sprawy, jeśli istnieje okoliczność mogąca wywołać uzasadnioną wątpliwość co do jego bezstronności przy jej rozpoznawaniu. O potrzebie zastosowania instytucji wyłączenia sędziego decyduje między innymi ocena, czy dla postronnego obserwatora zachodzą, w realiach sprawy, takie okoliczności, które w odbiorze społecznym mogą budzić wątpliwości co do bezstronności sędziego (zob. post. SN z 3 listopada 2021 r., IV KO 86/21). Oceniając zasadność wątpliwości co do bezstronności sędziego (art. 41 § 1 k.p.k.), należy wziąć pod uwagę wszelkie okoliczności, które mogą mieć wpływ na jego niezależność i niezawisłość.

Złożony przez obrońcę skazanego wniosek opiera się na okolicznościach związanych z powołaniem Adama Rocha na urząd sędziego Sądu Najwyższego na wniosek Krajowej Rady Sądownictwa, którą ukształtowano na mocy ustawy z dnia 8 grudnia 2017 r. o zmianie ustawy o Krajowej Radzie Sądownictwa oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. z 2018 r., poz. 3). Sam fakt brania udziału w orzekaniu osoby powołanej na urząd sędziego Sądu Najwyższego na wniosek Krajowej Rady Sądownictwa ukształtowanej w trybie określonym przepisami ustawy z dnia 8 grudnia 2017 r. o zmianie ustawy o Krajowej Radzie Sądownictwa oraz niektórych innych ustaw, prowadzi do nienależytej obsady sądu w rozumieniu art. 439 § 1 pkt 2 k.p.k. Krajowa Rada Sądownictwa nie reprezentuje bowiem środowiska sędziowskiego, a zatem nie jest organem, o którym mowa w Konstytucji

Rzeczypospolitej Polskiej (por. uchwała składu siedmiu sędziów Sądu Najwyższego z dnia 2 czerwca 2022 r., I KZP 2/22). Wada nominacyjna, wynikająca z udziału w procesie powołania na urząd sędziego wadliwie ukształtowanej KRS, odgrywa szczególne znaczenie w przypadku sędziów Sądu Najwyższego – do których grona przystąpił, dzięki tej procedurze, Adam Roch, z uwagi na wyjątkowy statusu Sądu Najwyższego i kluczowe kompetencje tego Sądu dla zapewnienia niezakłóconego, prawidłowego funkcjonowania demokratycznego państwa prawnego oraz obiektywnych standardów niezależności, niezawisłości i bezstronności orzekania (por. uchwała trzech połączonych Izb Sądu Najwyższego z dnia 23 stycznia 2020 r., BSA I-4110-1/20).

Powyższe uwagi w sposób szczególny odnoszą się do sędziów Sądu Najwyższego pierwotnie powołanych do byłej Izby Dyscyplinarnej Sądu Najwyższego, której szeregi zasiliał do momentu likwidacji tej Izby w lipcu 2022 r. sędzia Adam Roch, wcześniej będący prokuratorem. Zależność od władzy politycznej owego organu budziła zastrzeżenia Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej, mogąc wzbudzić także w przekonaniu jednostek uzasadnione wątpliwości co do niezawisłości i bezstronności tej Izby, toteż uznał on, iż Izba Dyscyplinarna nie jest sądem w rozumieniu prawa europejskiego (por. wyrok TSUE z dnia 15 lipca 2021 r., C-791/19, przeciwko Polsce).

Z tych też powodów Sąd Najwyższy wielokrotnie wyłączał SSN Adama Rocha od rozpoznania przydzielonych mu spraw – między innymi postanowieniami z dnia 3 sierpnia 2023 r., III KK 623/22, z dnia 11 kwietnia 2024 r., I KK 385/23 czy z dnia 22 sierpnia 2024 r., II KK 360/23. Sąd Najwyższy w niniejszym składzie w pełni przedstawioną w tych judykatach argumentację popiera i uznaje ją za własną.

Należy mieć nadto na uwadze, że wobec zasygnalizowania przez stronę potrzeby wznowienia postępowania odwoławczego w związku z wystąpieniem bezwzględnej przesłanki odwoławczej z art. 439 § 1 pkt. 2 k.p.k. na skutek udziału w składzie sądu wydającego orzeczenie w drugiej instancji sędziów X. Y. oraz X.1 Y.1, powołanych na urząd w procedurze z udziałem Krajowej Rady Sądownictwa, ukształtowanej na podstawie ustawy z dnia 8 grudnia 2017 r., rozpoznanie niniejszej sprawy w wyznaczonym składzie prowadziłoby do naruszenia zasady *nemo iudex in causa sua* – gdyż ta sama okoliczność, podnoszona w piśmie

obrońcy, związana z wadliwą procedurą powołania na urząd, dotyczy sędziego SN Adama Rocha. Jego udział w rozpoznaniu sprawy, stanowiącej sygnalizację potrzeby wznowienia postępowania karnego z urzędu z powodu nienależytej obsady sądu, mógłby zatem wywołać zarówno u stron, jak i w odbiorze społecznym przekonanie o braku bezstronności i rzetelności sądu (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 23 czerwca 2022 r., II KO 48/22 i postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 17 marca 2022 r., II KO 12/22), czemu należy zapobiec.

Uwzględniając powyższe, a jednocześnie aprobując utrwalony już w orzecznictwie Sądu Najwyższego pogląd, iż w sytuacji wystąpienia ryzyka nieprawidłowej obsady sądu uzasadnione jest zastosowanie instytucji wyłączenia sędziego (zob. postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 8 czerwca 2022 r., V KO 43/22; z dnia 23 czerwca 2022 r., II KO 48/22; z dnia 28 lipca 2022 r., V KO 69/22; z dnia 25 listopada 2021 r., I CSKP 524/21; z dnia 16 września 2022 r., III KK 339/22), należało uwzględnić wniosek obrońcy o wyłączenie sędziego Sądu Najwyższego Adama Rocha od udziału w niniejszej sprawie.

Mając to na uwadze, Sąd Najwyższy orzekł jak na wstępie.

[J.J.]

[r.g.]